

700 000 står uten
jobb og utdanning –
finnes løsningen
allerede?

@Arbeidskraftparadokset

Onar Aanestad

Direktør for iArbeid

18. mars 2026

JA

iArbeid er organisasjonen som gjør arbeid mulig for alle

- iArbeid er en uavhengig og landsdekkende arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for virksomheter som skaper sosial bærekraft ved å få flere i utdanning og arbeid.
- iArbeids medlemmer skaper muligheter for personer som har utfordringer med å få eller beholde arbeid.

GULLRUTEN

TRAPPE OPP BRUK AV
ARBEIDSMARKEDSTILTAK

Flere skal få
mulighet til
å komme i **jobb**

150 000 flere
i jobb
innen 2030

Vi må redusere
ungt utenforskap

Ikke bare få, men
også beholde jobb

Vi trenger **150 000** flere i arbeid innen
2030.

150 000 av de 700 000 som står utenfor i
dag, kan jobbe om de får muligheten og
støtte.

Utfordringen:
**Norge mangler
arbeidskraft, men ikke
folk**

Vi mangler evnen til å
mobilisere
ressursbenken

«Nå er tiden kommet til å gi
sjansen til de som ikke har
100 prosent arbeidsevne –
men langt fra null»

Knut Røed, seniorforsker ved Frischsenteret

De beste tenker
innovativt og løser
dagens utfordringer på
nye måter
– som kan frigjøre
hender i helse og
omsorg

Velferd på nye vilkår: Nordre Follo ber ikke om mer penger, men om frihet til å ta grepene som trengs

Kommuner over hele landet etterlyser mer penger til helse- og omsorgstjenestene i fremtiden. I Nordre Follo er budskapet et annet. De mener dagens budsjetter og arbeidskraft kan løse morgendagens velferdsbehov, så lenge de får frihet til å forvalte egne ressurser.

Publisert 20.08.2025

Smartere oppgavedeling sparer penger

- Case: Ulset sykehjem, Bergen
- Vi erstatter 3,5 årsverk med fagutdanning til 3 mill. i året

Smartere oppgavedeling sparer penger

- Case: Ulset sykehjem, Bergen
- Vi erstatter 3,5 årsverk med fagutdanning til 3 mill. i året
- med 5 personer i tilrettelagt arbeid + en veileder – til 2 mill. i året

Smartere oppgavedeling sparer penger

- Case: Ulset sykehjem, Bergen
- Vi erstatter 3,5 årsverk med fagutdanning til 3 mill. i året med
- 5 personer i tilrettelagt arbeid + en veileder – til 2 mill. i året

#arbeidsvennlig regelverk

NAV 2030

NAV bidrar til sosial og økonomisk trygghet, og fremmer overgang til arbeid og aktivitet

**Vi mobiliserer
arbeidskraft i et
arbeidsliv i
omstilling**

**Alle får pengene
de har krav på
– enkelt og
forutsigbart**

**Sammen finner
vi løsninger med
dem som trenger
det mest**

Sammen løser vi samfunnsoppdraget

NAV
2030

Strategisk veivalg #3

Vi skal vise at og hvordan sosial
bærekraft handler om å få
flere i arbeid

#viersosialbærekraft

Sosial bærekraftsbevis

Takk for at dere skaper sosial bærekraft gjennom inkluderende og innovativ rekruttering sammen med

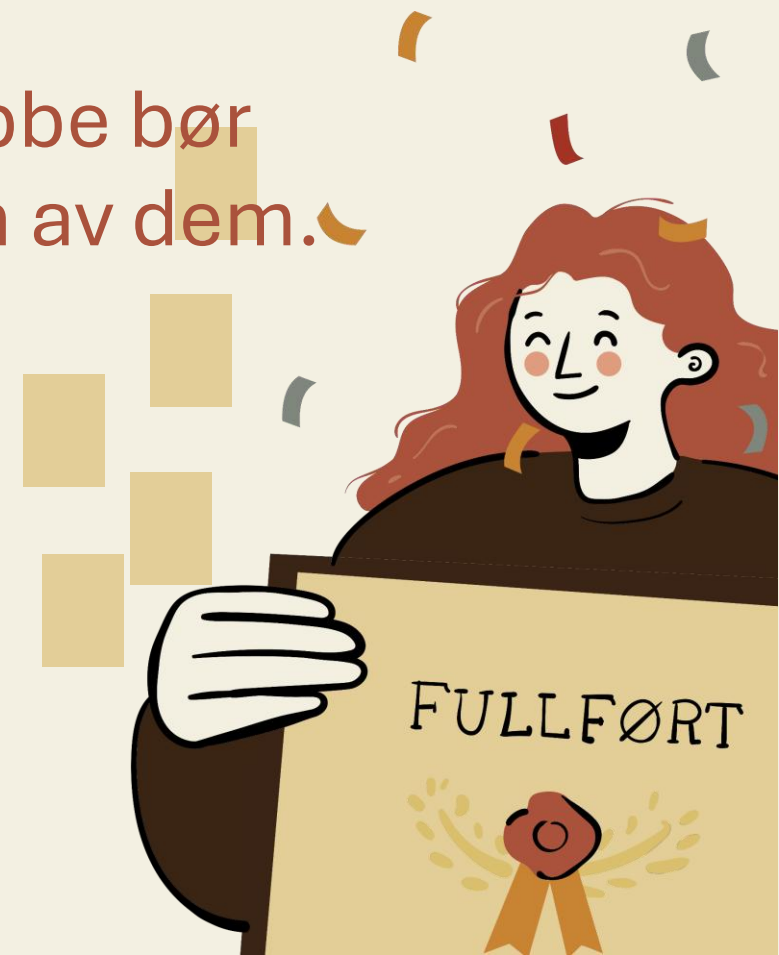
Gjennom samarbeidet har bidratt til sosial bærekraft i praksis ved å gjøre arbeid mulig for flere.

(navn på virksomhet - her er det rom for fritekst om tiltaksleverandør - feks: ...er en leverandør av tjenester og løsninger som skaper muligheter for personer som har utfordringer med å få eller beholde arbeid). (navn på virksomhet) er medlem av iArbeid, en uavhengig og landsdekkende arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for virksomheter som skaper sosial bærekraft ved å få flere i arbeid og utdanning.

Sammen jobber vi for et bærekraftig samfunn og støtter opp under FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), som ble en del av norsk menneskerettslovgivning fra 1.januar 2026.

Norge har mange utfordringer. At folk vil jobbe bør ikke være en av dem.

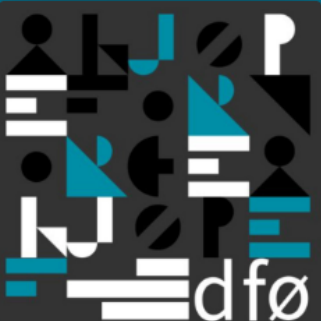
Offentlige anskaffelser er et
effektivt omstillingsverktøy på
850 milliarder i året
– som vi ikke bruker til å få folk i
arbeid

Bergen kaller inn inkluderingsbedriftene
sine en gang i året – og spør:

«Dette er våre behov. Hvordan kan
dere hjelpe oss å løse dem?»

Formålet med offentlige anskaffelser er effektiv og bærekraftig bruk av samfunnets ressurser

Podkastepisode
Å kjøpe for Norge - innkjøpsmakt og sosial bærekraft
DFØ-podden

18. aug. • Ferdig ✓

   ...

Episodebeskrivelse

Denne episoden av Å kjøpe for Norge ble innspilt live på scenen under Arendalsuka. Tema: Hvordan offentlige anskaffelser kan bidra til å inkludere flere i arbeidslivet. Bærekraft handler ikke bare om økonomi og klima, men også om mennesker, muligheter og fellesskap. I episoden møter du Onar Aanestad, direktør i ASVL, Dag Strømsnes, divisjonsdirektør i DFØ, Ingebjørg Harto, daglig leder LUP, Hege Norø, leder i FØNIX og Rune Jean Kvarme, fagsjef Samfunnsbedriftene. Sammen med programleder Marius Langseth snakker de om hvordan innkjøpsmakten kan brukes til å løse sosiale utfordringer.

Å kjøpe for Norge - hvordan bruke anskaffelser til sosial bærekraft?

DFØ-podden

Det er mye snakk om bærekraft og miljø for tiden. I dag skal vi rette blikket mot en annen viktig dimensjon av bærekraft, nemlig sosial bærekraft. Hvordan kan offentlige innkjøpere...

Feb 7 • 53 min 33 sec

Vi bygger kompetanse
for et mer inkluderende
samfunn

Metoden
Customized Employment
snur måten vi tenker
rekruttering på

Framtidens ledere må
mestre
mangfoldsledelse

Vi har lansert tre
konsepter for å sette fart
på arbeidsinkluderingen

#1

Inkluderende rekruttering

#2

Sømløst iArbeid

#3

Ung iArbeid

Vi åpner ikke nye dører
med gamle nøkler

Varig tilrettelagt arbeid
Skjerma bedrift
Ordinært arbeidsliv
Restarbeidsevne
Arbeidskraftreserve
Lengst fra arbeidslivet
Ferdig avklart

Vi skaper ikke **innovasjon**
med det ordinære, det
tradisjonelle og det vanlige.

4,6

milliarder kroner
(2024)

Begrepsbank: Slik snakker vi om arbeidsinkludering

Ordene vi bruker kan åpne dører til arbeidslivet. Eller stenge dem. Derfor har vi laget en enkel begrepsbank.

Vi skal gjøre arbeid mulig for alle. Norge trenger mye arbeidskraft. Raskt. Vi må få 150 000 flere i arbeid innen 2030. Og her er det mest oppsiktsvekkende: Blant de rundt 700 000 menneskene som i dag står utenfor arbeidslivet, kan omtrent 150 000 jobbe, hvis de får riktig tilrettelegging. Dette er oppgaven vi må løse.

De siste 30 årene har mangfold og inkludering på norske arbeidsplasser stått nesten stille. Næringslivet er flinkere enn det offentlige til å rekruttere utradisjonelt. Likevel vokser antallet personer og spesielt unge som står utenfor.

Begrepet ordinært arbeidsliv stenger dørene til arbeidslivet. Alt som krever litt ekstra fleksibilitet, litt annen kompetanse,

litt mer kreativitet — blir definert som noe spesielt, noe sært, noe vi helst ikke skal ha. Men la oss være ærlige: Det som kalles ordinært i dag, er egentlig bare tradisjonelt. Det motsatte av innovativt.

Vi snakker om nedsatt arbeidsevne. Om lengst fra arbeidslivet. Skjerma bedrifter. Varig tilrettelagte jobber. Eller ferdig avklart. Da er du ferdig, da.

Vi åpner ikke nye dører med gamle nøkler. Framtidens arbeidsliv må se etter løsninger der vi i dag ser problemer. Da må vi ha en verktøykasse som skaper forståelse og skaper muligheter der vi i dag ser problemer.

Derfor har iArbeid laget en begrepsbank for å gjøre det enkelt å gjøre rett.

Ikke bruk	Bruk	Slik kan du si det
Vekstbedrift VTA bedrift Attføringsbedrift Arbeidsmarkedsbedrift	Arbeidsinkluderingsbedrift eller inkluderingsbedrift. Kan også bruke arbeidsmarkedsbedrift i kontekst.	Den største forskjellen på en inkluderingsbedrift og andre virksomheter er at inkluderingsbedriften er mye flinkere til å tilrettelegge/finne løsninger der andre ser problemer.
Skjermet eller vernet bedrift	Arbeidsinkluderingsbedrift eller inkluderingsbedrift Kan også bruke arbeidsmarkedsbedrift og tiltaksleverandør i dialog med Nav	I gamle dager snakka vi om skjerma bedrifter. Arbeidsinkluderingsbedriftene i Norge leverer tjenester og produksjon for milliarder hvert år.
Ordinært arbeid	Arbeid	Vi må bli flinkere til å snakke om hva folk jobber med – som kantine, vaskeri, produksjon, logistikk, service og vedlikehold – og mindre om hvor de jobber.
Ordinært arbeidsliv	Arbeidsliv	Arbeid er arbeid.
Ordinær bedrift	Bedrift	Arbeidsinkluderingsbedriftene er bedrifter som produserer varer og leverer tjenester. Mange er underleverandører til det lokale næringslivet og blant de største arbeidsgiverne i kommunen.
Varig tilrettelagt arbeid	Ansatt, ev. arbeidstaker (i tilrettelagt arbeid)	Tilrettelagt arbeid går alltid i pluss. Mangel på tilrettelagte jobber går alltid i minus. Arbeid lønner seg, enkelt og greit.
AFT-er	Arbeidssøker	Vi hjelper mennesker med å komme i jobb ved å kartlegge, gi arbeidstrening treing og tett oppfølging.
Restarbeidsevne	Arbeidsevne	Nå har tiden kommet for å slippe til de som ikke har 100 % arbeidsevne – men er langt fra null.
Bonuslønn/oppmuntringslønn	Lønn	De som har en tilrettelagt jobb, har uføretrygd som hovedinntekt. De mottar i tillegg lønn for utført arbeid.
Psykisk utviklingshemmet	Person med utviklingshemming	Vi er ikke opptatt av diagnoser. Vi er opptatt av muligheter.
Arbeidskraftreserve	Arbeidskraftressurs	Skal vi skaffe arbeidskraften Norge trenger, må vi bruke #helelaget
Attføring	Få/gi bistand til å komme i jobb	Det handler om å gi mennesker den hjelpen de trenger for å komme i jobb – og mestre den over tid.

Norge har mange
utfordringer.

At folk vil jobbe, bør ikke
være en av dem.

